

61 . Slava Rusă | Comuna: Slava Cerceză | Județ: Tulcea | Anul: 2017

Anul: 2017

Cod RAN: 161277.01

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană târzie

Tipuri sit: locuire, amenajare/construcție

Categorii sit: Neatribuit, Apărare (construcții defensive)

Autori: Oana Gheorghe, Lucrețiu Mihăilescu-Bîrliba, Dănuț Prisecaru, Laura Gheorghiu, Darie Pătrășcanu, Adrian Farțade, Maria Stratulat, Vasile Baci, Maricel Enache, Paul Adrian Niță, Mihai-Daniel Botezatu, Cristina Tipa, Mihail Negreanu

[illegible]

Rapport

Săpăturile din campania 2017 au vizat în primul rând demontarea matorului dintre secțiunile S6 și S7 din campaniile anterioare și atingerea nivelului de arsură în secțiunea S7. În acest fel, în zona turnului 10 dispunem intra muros de un tablou arheologic relativ coerent, în care clădirile descoperite prezintă o stratigrafie destul de clară. Concret, anul acesta au apărut în S7, pe nivelul de arsură, resturile unui dalaj de piatră, însoțite de un fragment de chiup, rămas după prăbușirea acoperișului și a pereților clădirii în urma incendiului. Situația se prezintă astfel în zona intra muros a Turnului 10: există două clădiri de dimensiuni mari, dezvelite parțial și orientate NV-SE. Cele două clădiri sunt mărginite de două străzi, una din ele fiind tangențială zidului de incintă și turnului. Clădirile sunt ridicate la sfârșitul secolului al IV-lea, fiind o refacere a unor ziduri anterioare, distruse probabil de un incendiu ce a avut loc cu puțin înainte de această perioadă, nefiind exclusă o conexiune a acestei distrugerii de înfrângerea romanilor de la Adrianopole (378). Strada tangențială zidului de incintă cunoaște în secolul al VI-lea o închidere în partea de nord a celei mai mari clădiri, fiind mărginită pe această latură de un mini-portic. Această clădire este compartimentată în cel puțin două încăperi, având o funcție comercială (depozitare de materiale și punct de vânzare), funcție întărită și prin numeroasele fragmente de vase de provizii descoperite. În continuare, în această campanie, am vizat trasarea unei secțiuni N-S perpendiculare pe zidul de incintă (S8), în prelungirea pe o latură a secțiunilor S3, S4 și S7. Deocamdată, în acest an am decopertat un strat gros de dărâmătură provenind din zidul de incintă. Sectorul Curtina X Dan Aparaschivei, Sever Petru Boțan, Roxana Coadă, Sorin Costea , studenți de la Universitatea „Dunărea de Jos” Galați Campania de cercetări arheologice în sectorul Curtina X, de pe șantierul Ibida (Slava Rusă, jud. Tulcea) s-a desfășurat pe o durată de două săptămâni, cu specialiști de la Institutul de Arheologie din Iași, al Academiei Române-Filiala Iași și cu participarea studenților de la „Dunărea de Jos” Galați. Obiectivele generale ale acestei campanii au fost : 1. Definitivarea sondajului din secțiunea SX1, carou 1 2. Elucidarea limitelor unei posibile construcții care adăpostea depozitul de dolia din apropierea incintei romane târzii și raporturile stratigrafice cu edificiile intramurane descoperite 3. Confirmarea etapelor de construcție a incintei, precum și detalierea tehnicii utilizate 4. Relaționările stratigrafice între diferitele puncte și complexe din acest sector cu alte obiective de pe cuprinsul cetății Fiecare dintre obiectivele propuse a fost completat, pe parcurs, cu obiective specifice. Punctele de lucru în care ne-am desfășurat cercetarea în cursul campaniei 2017 au fost următoarele: A. Sondajul 2 din Secțiunea X1, carou 1 B. Secțiunea X1, edificiul E3, carourile 4-5 C. Secțiunea X1, carourile 5-6, cu incinta D. Sondajul 2 din Secțiunea X1, c. 1 A. Sondajul în cauză, început în campania din 2015 și continuat în 2016

până la circa 0,80 m față de nivelul de funcționare a structurii cu poarta batantă (ceea ce numeam anterior pavaj și care, de fapt, reprezintă, mai degrabă, un prag) a fost trasat pentru a observa stratigrafia în preajma complexului de edificii din apropiere (E2, E3, E4). Datarea acestui prag cel târziu la mijlocul secolului al IV-lea ne-a determinat să încercăm a identifica straturi de cultură anterioare, eventuale urme romane timpurii, așa cum s-au consemnat în alte puncte din cetatea Ibida (vezi Curtina G, sectorul din apropierea basilicii intramurane, secțiuni extramurane din vestul cetății). Coborînd în urma cercetării din acest an până la circa 1,651,70 m față de nivelul pragului, am ajuns deja la roca geologică (stîncă) fără a mai identifica niveluri antropice. Din pământul scos am mai putut găsi fragmente ceramice, sticlă, oase, zgură de fier cu piatră sfărâmată care confirmă o nivelare masivă a zonei. Imediat sub plăcile de calcar, la circa 0.35 m, se observă și o peliculă de arsură. Acest sondaj este, practic, până în prezent, primul și singurul marker al stratigrafiei stabilite în această zonă a cetății dinainte de ridicarea incintei. Am putut determina că prima fază a locuirii în această zonă datează din momentul ridicării incintei, cândva în prima parte a secolului al IV-lea sau, cel târziu, la mijlocul veacului respectiv. Tot acum au fost create și căi de acces către diverse puncte din cetate, cu edificii precum cel corespunzător pragului și porții batante al cărei mecanism l-am identificat și noi anterior. Au urmat proiecte ample de ridicare a unor clădiri în secolul al V-lea și în cel de-al VI-lea, cu mai multe faze de construcție și refacere, cel mai probabil, odată cu refacerea incintei și regândirea spațiului din apropierea zidului de fortificație. Profilul de est al sondajului nostru, care a ajuns în adâncime la circa 2,80 m față nivelul actual de călcare (luat în funcție de limita dintre carourile 1 și 2) arată evident panta de 10-15° sub care a fost nivelat terenul înainte de aceste prime construcții ale complexelor antice din sectorul Curtina X. B. Secțiunea X1, c. 4-5, edificiul E3 După ce, în campania precedentă, am continuat săpătura către incintă, în carourile 3 și 4, unde am identificat o continuare a Z1E3, în 2017 am avansat și către caroul 5 al secțiunii, în speranța identificării unui Z2 E3 care să închidă clădirea ce ar fi delimitat depozitul de dolia. Rezultatele au fost de-a dreptul surprinzătoare. Reamintim că acest zid, Z1E3, măsoară 0,70 m lățime și este construit din piatră de dimensiuni medii legată cu pământ. La circa 1,70 de acest zid, care a ajuns să fie descoperit pe mai bine de 6 metri, am putut descoperi un alt zid, ZX1, care, aparent, s-ar uni undeva în profilul de vest cu Z1E3. Direcția acestuia este NV-SE, către incintă, și se păstrează în condiții foarte proaste, fiind distrus în mare parte. Am putut surprinde doar câte 3-4 asize din paramentul exterior, către profilul de vest și doar 1- 2 asize înspre interiorul secțiunii. De altfel, nu îl avem păstrat decât pe circa 1,70 m, fiind distrus sau demantelat înspre interiorul secțiunii. Am constatat și că nu prezintă o substrucție de piatră de dimensiuni medii și mici, cu lut bătut, așa cum întâlnim la Z1E3, ci este așezat direct pe o nivelare de lut galben, foarte tasat. De aceea, este foarte posibil să fi fost o amenajare făcută în pripă sau, oricum, fără a respecta pașii tehnologici ai unei construcții durabile. Din aceste motive avem destule semne de întrebare legate de conexiunea sa cu edificiul E3. Ceea ce este aproape sigur este că acest complex a fost, practic, ultimul din punct de vedere cronologic, din zonă. Așadar, este posibil să fi fost pe nivelul de secol VI, deasupra căruia, în campania precedentă, am descoperit mai multe artefacte bine databile. Adâncind puțin săpătura pentru a vedea tehnica de construcție a lui ZX1, am putut descoperi că sub acea podea de lut care constituie, foarte probabil, nivelul de funcționare, se află un alt zid, diferit ca tehnică de construire, dimensiuni și, probabil, destinație, față de celelalte două. Acest nou zid păstrează direcția NV-SE, dar are o lățime de 1,10 m, respectiv cu circa 0,40 m mai mult decât celelalte două, Z1E3 și ZX1.

Este construit, din câte se pare până acum, din paramenți cu umplutură de piatră legată cu pământ și merge până în incintă. Ca relație cronologică este posterior incintei și anterior ZX1. Chiar dacă și acest zid merge perpendicular pe direcția Z1E3, este puțin probabil ca el să fie parte a acestui edificiu. Față de incintă nu merge tocmai perpendicular, ci formează spre est un unghi ascuțit. Starea sa de conservare este precară pe partea de est (probabil interiorul), dar pe partea de vest (posibil paramentul exterior) se păstrează bine patru asize și va trebui să mai explorăm în campania viitoare. Dacă merge din profilul de vest, fapt foarte probabil, dar verificabil în campania următoare, lungimea zidului ar fi de 8,80 m până în incintă. În acest stadiu al cercetărilor a fost scoasă destul de evident partea din parament bine păstrată pe circa 1,60 m. Față de partea superioară a incintei, acest complex se găsește la 4,20 m adâncime. C. Secțiunea X1, carourile 5-6, cu incinta Exact de lângă incintă, paralel cu temelia în trepte identificată încă din primele campanii am identificat o structură formată din două trepte care coboară și se opresc în ZX. Aceste două trepte care pornesc din pământul galben care umple șanțul de construcție al incintei sunt construite din piatră de dimensiuni medii legate cu pământ, sunt foarte fragile și au 0,30 m lățime și 0,80 m lungime. Ele vin aproape paralel cu

incinta, dar pentru o raportare cronologică mai precisă e nevoie de o cercetare mai detaliată, care se va efectua în viitor. Un alt obiectiv de atins în această campanie a fost profilarea și identificarea a cât mai multe elemente din substrucția zidului de incintă în partea cea mai de sus a suprafeței noastre, în zona de urcuș maxim. Astfel, dacă în anii trecuți bănuiam și înaintam ca ipoteză de lucru o structura a zidului de incintă destul de bine realizată, în acest an avem confirmarea unui proiect ingineresc, tehnic, foarte elaborat și bine organizat. Zidul de incintă, construit pe o pantă foarte abruptă (de circa 40 de grade) a avut nevoie de câteva elemente de substrucție care să îi garanteze stabilitatea. Baza sa a constituit-o un strat consistent de piatră mică și medie, cu ceva lut. Se observă bine pe profilul de vest și de-a lungul zidului șanțul de construcție care, apoi, a fost umplut cu lut galben. În partea cea mai de sus a secțiunii, șanțul a fost surprins pe circa 1,30 m. El coboară în pantă și l-am regăsit pe o lungime de circa 3,80 m, înspre est. Deasupra acestui pat de piatră a fost pusă o șapă de mortar albinos, bine încheșat, peste care s-au așezat blocurile mari de piatră care intră sub incintă și care constituie, de fapt, substrucția solidă a incintei. Peste această temelie, dispusă în trepte inegale, s-a așezat o nouă șapă de mortar, groasă de circa 0,15 m. Șapa de deasupra se păstrează pe circa 1,57 m din lungimea substrucției și pare a avea în compoziție nisip, var și cărămidă pisat (ca în cazul mortarului din zidul de incintă). Am identificat 11 astfel trepte de substrucție, unele dintre ele formate din două pietre mari juxtapuse, prinse cu mortar alb. Oricum, sunt destul de neglijent construite, ceea ce dovedește că funcționalitatea lor era aceea de substrucție. Sunt vizibile aceste trepte pe circa 5,45 m de-a lungul incintei și se opresc cu circa 0,30 m înainte de zidul ZX, care se închide în incintă. Ca lățime, acestea variază de la 0,57 m, în partea cea mai de jos, până la 0,37 m în colțul cel mai de sus. Profilul de vest din această suprafață este unul destul de relevant pentru situația ce se regăsește în acest sector al cetății. Citind stratigrafia acestuia regăsim un strat vegetal sub care apare un nivel consistent de dărâmtură cu piatră și mortar, urmat de un strat de depunere cu pământ, piatră mărunță, cărămidă, ceramică. Urmează un strat de nivelare, de lut galben, corespunzător umplerii șanțului de construcție. Apoi, semnalăm nivelarea de peste ZX, care corespunde funcționării ZX1 și a gropii din profil de formă trapezoidală, de la limita carourilor 4 și 5. Deasupra gropii se poate observa și un nivel subțire de arsură neagră. De asemenea, tot în proximitatea gropii am identificat o suprafață de circa 0,40x0,25 m de arsură roșiatică. Corespunzător ZX apare nivelul de dărâmtură unde remarcăm multă țiglă, olane de acoperiș, dar și fragmente ceramice caracteristice secolelor V-VI, oase de animale, fragmente de sticlă, o plăcuță de plumb cu rol decorativ, zgură de fier, dar și zgură rezultată în urma arderii chirpicilor. Obiective viitoare și concluzii Săpătura din anul următor va avea drept scop stabilirea stratigrafiei și a cronologiei diferitelor niveluri identificate în această zonă, profilarea mai clară a complexelor identificate în acest an, precum și continuarea studierii tehnicii de construcție a incintei și a edificiilor din zonă. În concluzie, cercetările din acest an nu fac decât să completeze un dosar consistent și variat despre funcționalitatea acestei părți din cetatea Ibida, cu elemente noi care, în ciuda faptului că ne complică anumite concluzii, sunt provocatoare pentru cercetarea de viitor. Obiectivele stabilite pentru campania viitoare vor fi în măsură, sperăm, să ne aducă mai multe răspunsuri la întrebările care, încă, au rămas fără răspuns.

Informații suplimentare online

[Raportul 5991 din cronică.cimec.ro](http://raportul5991.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.hartă.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
